

СТАТИЯ

2

Каква искаш да станеш, когато пораснеш? Въпросът, който (все още) има пол

Палома Гарсия

Каква искаш да станеш, когато пораснеш? Този повтарящ се въпрос, задаван от родители, роднини и приятели, има за цел да проучи професионалната ориентация на децата и на юношите. Но рядко се замисляме как се формират тези желания. Дали са свободен избор или, може би, отговори, предварително определени от социален сценарий, който сме усвоили през годините, без да го осъзнаваме?

.....

Цифрите, сурови и безмилостни, очертават дълбока и структурна разлика между половете.

.....

Отговорът изглежда се крие в сухите цифри. Например, в Испания, в областта на компютърните науки, жените представляват по-малко от 20% от студентите, докато в сферите на образованието и здравеопазването те надхвърлят 75%. Тази сегрегация не се ограничава до класните стаи: само 17,5% от заетото население с образование в областта на STEM са жени. Цифрите, сурови и безмилостни, очертават дълбока и структурна разлика между половете.

Зад тези данни не стои само липса на призвание. Това, което наистина действа, е колективно очакване, което по фин и мощен начин диктува още от детството какви са вкусовете, способностите и „естествените“ територии както за жените, така и за мъжете.

Този споделен в обществото ментален пейзаж не е невинен: той възпроизвежда и увековечава ясно разделение по пол на платения труд. Докато насочва женския талант, почти автоматично, към сфери, свързани с грижите и хуманитарните науки, той издига невидими, но много реални бариери, които отдалечават момичетата и жените от пространствата, където се проектира и кодифицира бъдещето: технологиите, инженерството и математиката. Предизвикателството, следователно, отива отвъд насърчаването на момичетата да изберат техническа кариера. Става въпрос за разграждане, тухла по тухла, на основите, върху които градим техните мечти.

.....

Ако колективното или социалното въображение води

Именно в областта на половата идентичност се води личната борба за това дали да следваме или да се отклоним. Докато въображаемостта е външно (това, което се очаква), половата идентичност е вътрешното, дълбоко и усещано преживяване на всеки човек по отношение на собствения му възприемател за пола и се формира в постоянна взаимодействие с тази социална среда.

От детството ни се налага постоянен поток от послания за това какво означава да си момиче или да си момче. Тези послания не са неутрални: те са натоварени с атрибути, цветове, игри и, което е от решаващо значение, очаквания за умения. Женското се свързва с емпатия, грижа и вербално изразяване, а мъжкото – с рационалност, техническа компетентност и ориентация към обекти (интерес към нещата, а не към хората).

Конфликтът възниква, когато момиче с талант и вродена любознателност към технологиите, механиката или математиката усеща, че този интерес не се вписва в сценария на пола ѝ. Тогава се задействат мощни възпиращи механизми. Например, синдромът на самозванката с постоянното съмнение: „Наистина ли съм квалифицирана за това?“ или натискът за съгласуваност, при който обкръжението (партньор, семейство, понякога учители) може несъзнателно да оказва натиск, за да се приведе в съответствие с интереси, приети за по-съвместими с нейния пол.

Изправени пред тази реалност, въпросът престава да бъде защо има толкова малко жени в STEM, а се превръща в това как да изградим екосистема, която не само ги привлича, но и ги задържа и ги цени. Отговорът не е да променим момичетата, а да трансформиране средата около тях. Предизвикателството, следователно, отива отвъд цифрите: става въпрос за създаване на пространство, където половата идентичност престава да ограничава изразяването на таланта, и където всяко научно любопитство може да намери своя път без предразсъдъци.

.....

Ако не сме отразени в книгите, медиите или нямаме никакви референции, жените едва ли могат да се представят като инженери или учени.

.....

За да прекъснем този цикъл, спешно трябва да създадем тези огледала: образователната система трябва да интегрира менторски програми с жени в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (STEM) и да преразгледа своите политики, компаниите трябва да култивират истински приобщаващи култури, които надхвърлят квотите и насърчават лидерството. А вас, момичета, ви насърчавам да потърсите своето племе, да задавате въпроси без страх и уверено да си възвърнете мястото в иновациите. Вашата уникална перспектива е от основно значение за изграждането на едно по-хуманно технологично бъдеще.